

Kursplan

för kurs på avancerad nivå

Grundläggande utbildning i psykoterapi

Basic Psychotherapy

60.0 Högskolepoäng

60.0 ECTS credits

Kurskod:	SU7126
Gäller från:	HT 2010
Fastställt:	2010-02-10
Institution	Institutionen för socialt arbete
Ämne	Socialt arbete

Beslut

Fastställd av institutionsstyrelsen vid institutionen för socialt arbete - Socialhögskolan - vid Stockholms universitet.

Förkunskapskrav och andra villkor för tillträde till kursen

Socionomexamen eller motsvarande. Svenska B eller motsvarande. Engelska A eller motsvarande. Minst 2 års yrkeserfarenhet av människovårdande arbete efter grundexamen. Under utbildningen ska deltagarna ha anställning vid eller uppdrag genom avtal med arbetsplats som bedriver psykoterapeutiskt arbete med individ och familj.

Kursens uppläggning

Provkod	Benämning	Högskolepoäng
0001	Psykodynamisk teori och metod, grunder	4.5
0002	Utvecklingspsykologi	4.5
0003	Diagnostik och behandling	4
0004	Psykodynamisk teori och metod, fördjupning	6.5
0005	Orientering i kognitiv teori och kognitiv beteendeterapi	6.5
0006	Systemteori, familjeterapi	3
0007	Systemteoretiskt perspektiv, familjeterapi, teori och metod	10
0008	Par, barn och familj ur ett relationellt perspektiv	5.5
0009	Vetenskapsteori och uppsatsarbete	7.5
0010	Handledning 1	2
0011	Handledning 2	2
0012	Handledning 3	2
0013	Handledning 4	2

Kursens innehåll

Grundläggande psykoterapiutbildning på psykodynamisk och systemteoretisk grund med kognitiv orientering. Utbildningen är anpassad till socionomers yrkesområde.

Kursen ges på halvfart under fyra terminer och omfattar 9 teoretiska moment (240h), 4 tillämpningsmoment (120h) samt lärarlösa integrerande seminarier (60h).

Förväntade studieresultat

Efter genomgången kurs förväntas studenten kunna

- integrera psykoterapeutisk teoretisk kunskap med klinisk tillämpning
- förstå innebörden av begreppet psykoterapeutisk allians och kunna etablera sådan med patienten i det psykoterapeutiska arbetet

- beskriva och förstå för den egna personens betydelse i psykoterapeutisk arbete
- beskriva och förstå ramfaktors betydelse i psykoterapeutiskt arbete
- beskriva, analysera och kritiskt granska föreställningar och teoretiska perspektiv inom det psykoterapeutiska området
- omsätta ovanstående kunskaper i beskrivning och analys av två psykoterapeutiska processer
- i ett självständigt uppsatsarbete undersöka och analysera en forskningsfråga inom det psykoterapeutiska området
- diskutera forskningsfrågans betydelse för psykoterapeutiskt arbete

MOMENTENS INNEHÅLL OCH FÖRVÄNTADE STUDIERESULTAT

Psykodynamisk teori och metod, grunder, 4,5 hp.

Innehåll

Historik, definitioner, ramar, begrepp, psykoterapeutiskt förhållningssätt, psykoterapeutisk allians.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången moment förväntas studenten kunna

- uppvisa kunskap om och förståelse av psykodynamiskt tänkesätt och metod
- kunna tillämpa psykodynamiskt tänkesätt och metod
- uppvisa kunskap om och förståelse av ramfaktors betydelse i det psykoterapeutiska arbetet
- uppvisa kunskap om och förståelse av vad psykoterapeutiskt förhållningssätt och psykoterapeutisk allians innebär.

Utvecklingspsykologi, 4,5 hp.

Innehåll

Dynamisk utvecklingspsykologi, anknytningsteori, affektteori.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången moment förväntas studenten kunna

- uppvisa kunskap om och förståelse av utvecklingspsykologins betydelse för personligheten och dess relevans i psykoterapeutiskt arbete
- uppvisa kunskap om och förståelse av anknytningens betydelse i människors utveckling och i psykoterapeutiskt arbete
- uppvisa kunskap om och förståelse av affekternas betydelse i människors utveckling och i det psykoterapeutiska arbetet.

Diagnostik och behandling, 4 hp.

Innehåll

Psykodynamisk diagnostik, orientering i psykiatrisk diagnostik (DSM IV), psykos, personlighetsstörningar, ångeststörningar.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången moment förväntas studenten kunna

- orientera sig om patienters psykiska problematik och därtill lämpligt behandlingssätt
- uppvisa kunskap om och förståelse av personlighetsstruktur och dess betydelse för psykoterapeutiskt arbete.

Psykodynamisk teori och metod, fördjupning, 6,5 hp.

Innehåll

Kriser, sorg, depression, genus, sexualitet, etnicitet, avslutningsprocesser, orientering i olika dynamiska metoder, gruppeteri.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången moment förväntas studenten kunna

- uppvisa kunskap om kriser, sorg och depression och förståelse av likheter och skillnader dem emellan samt dessas betydelse för psykoterapeutiskt arbete
- uppvisa kunskap om och förståelse av momentets övriga centrala områden och dessas betydelse för psykoterapeutiskt arbete.

Orientering i kognitiv teori och kognitiv beteendeterapi, 6,5 hp.

Innehåll

Introduktion av kognitiv teori, kollaborativ empirism, konceptualisering, strukturerad utforskning och omformulering av antaganden, inlärningspsykologi och beteendeanalys, behandling av depression, ångest, social fobi och beroende.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången moment förväntas studenten kunna

- uppvisa förståelse för och kunna tillämpa ett kognitivt tankesätt
- uppvisa kunskap om och förståelse av momentets centrala teorier och metoder samt dessas betydelse för det psykoterapeutiska arbetet.

Systemteori, familjeterapi, 3 hp.

Innehåll

Familjens livscykel, genogram, tre generationsperspektiv, terapeutisk hållning utifrån systemteoretiska begrepp.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången moment förväntas studenten kunna

- uppvisa förståelse för och kunna tillämpa ett systemteoretiskt tankesätt
- uppvisa kunskap om och förståelse av momentets centrala begrepp och dessas betydelse för det psykoterapeutiska arbetet.

Systemteoretiskt perspektiv, familjeterapi, teori och metod, 10 hp.

Innehåll

Systemteori och familjeterapi ur ett historiskt perspektiv. Familjebeskrivande begrepp, familjemönster med tyngdpunkt på socialkonstruktionism, narrativ teori och genus. Salutogent perspektiv och förhållningssätt. Länkning emellan interpersonell utvecklingspsykologi och systemisk familjeterapi.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången moment förväntas studenten kunna

- förstå och kunna tillämpa ett familjeterapeutiskt tankesätt
- uppvisa kunskap om och förståelse av momentets centrala teorier och metoder och dessas betydelse för det psykoterapeutiska arbetet.

Par, barn och familj ur ett relationellt perspektiv. Teori och metod. 5,5 hp.

Innehåll

Ett kristeoretiskt och anknytningsteoretiskt perspektiv på par, barn och familj. Livsomställningar, separation och skilsmässa, konflikthantering.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången moment förväntas studenten kunna

- uppvisa kunskap om och förståelse av momentens centrala teoretiska och metodologiska perspektiv och dessas betydelse för det psykoterapeutiska arbetet.

Vetenskapsteori och uppsatsarbete, 7,5 hp.

Innehåll

Forsknings- och analysmetoder relevanta för psykoterapeutiskt arbete
Vetenskapsteoretiska överväganden och validitetsfrågor inom såväl forsknings- som psykoterapiområdet.
Teoriens betydelse i forskningsprocesser och kliniskt arbete.
Etiska frågor i forskning och kliniskt psykoterapeutiskt arbete.
Evidensbegreppet i psykoterapeutiskt arbete.
Planering och genomförande av ett självständigt uppsatsarbete.
Informationssökning.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången moment förväntas studenten kunna

- se paralleller mellan forsknings- och psykoterapiprocessen
- förstå och diskutera evidensfrågor med koppling till psykoterapi

- självständigt undersöka och analysera en forskningsfråga samt redovisa sin undersökning i en uppsats
- beakta forskningsetiska principer
- söka vetenskaplig litteratur, inklusive kritisk granskning av forskningsrapporter, inför det kommande uppsatsarbetet
- genomföra uppsatsen inom angiven tidsram
- förbereda och genomföra en opposition på en annan uppsats.

Handledning, 2+2 hp

Innehåll

Handledning i grupp på eget individualpsykoterapeutiskt arbete med psykodynamisk inriktning under två terminer.

Förväntade studieresultat

Efter genomgångna två moment förväntas studenten kunna

- integrera psykodynamisk teori och metod och kunna tillämpa det i sitt psykoterapeutiska arbete
- etablera en arbetsallians med handledaren
- förstå innebörden av begreppet psykoterapeutisk allians och kunna etablera sådan med sin patient
- visa kunskap om och förståelse av ramfaktors betydelse i det psykoterapeutiska arbetet
- visa kunskap om och förståelse av den egna personens betydelse i den psykoterapeutiska processen, dvs. reflektera och undersöka hur det egna förhållningssättet och den egna personligheten påverkar den psykoterapeutiska processen
- arbeta utifrån en målsättning och vid behov kunna revidera denna under arbetets gång
- förstå betydelsen av separations- och avslutningsprocesser i psykoterapeutiskt arbete och kunna tillämpa detta i arbetet
- omsätta ovanstående kunskaper i en beskrivning och analys av den psykoterapeutiska processen.

Handledning, 2+2 hp

Innehåll

Handledning i grupp på eget par/familjeterapiarbete med systemisk inriktning under två terminer.

Förväntade studieresultat

Efter genomgångna två moment förväntas studenten kunna

- integrera systemteori och metod och kunna tillämpa det i sitt psykoterapeutiska arbete
- etablera en arbetsallians med handledaren
- förstå innebörden av begreppet psykoterapeutisk allians och kunna etablera sådan
- visa kunskap om och förståelse av ramfaktors betydelse i det psykoterapeutiska arbetet
- uppvisa kunskap om och förståelse av den egna personens betydelse i den psykoterapeutiska processen. Dvs. att reflektera och undersöka hur det egna förhållningssättet och den egna personligheten påverkar den psykoterapeutiska processen
- visa kunskap och förståelse för samspelsprocesser i det familjeterapeutiska arbetet
- förstå betydelsen av separations- och avslutningsprocesser i psykoterapeutiskt arbete och kunna tillämpa detta i arbetet
- omsätta ovanstående kunskaper i en beskrivning och analys av den psykoterapeutiska processen.

Undervisning

Undervisningen sker i form av föreläsningar, seminarier och tillämpningsövningar. Parallellt med kursens teoretiska moment ska studenten bedriva såväl individualpsykoterapi, med start under första momentet, som par/familjeterapi, med start under sjätte momentet, (sammanlagt minst 60h) samt ha handledning i grupp på detta arbete.

Kunskapskontroll och examination

Kursens teoretiska moment examineras individuellt och i grupp genom skriftliga och muntliga uppgifter. Momentet Vetenskapsteori och uppsatsarbete examineras genom ett skriftligt vetenskapligt arbete samt seminarieuppgifter enligt lärares anvisningar. Betygssättning sker enligt en sjugradig målrelaterad betygsskala.

A=Utmärkt

B=Mycket bra

C=Bra

D=Tillfredställande

E=Tillräckligt

Fx=Otillräckligt
F=Helt otillräckligt

Handledningsmomenten examineras skriftligt genom processbeskrivning och betygssätts med godkänd eller underkänd.

För att bli godkänd krävs lägst betygsgrad E på de teoretiska avsnitten och G för handledningen.

Kursens betygskriterier och examinationsformer delas ut vid kursstart.

Beträffande examination och omexamination, fastställda av institutionsstyrelsen, se separat blad.

Student har rätt att begära omtentamen med annan examinerator om han/hon har underkänts på samma kurs vid två tidigare tillfällen. Framställan härom ska göras skriftligt till studierektor inom ett år efter avslutad kurs.

Kurslitteratur

Psykodynamiskt perspektiv:

Beck-Friis, J. (2009) Den nakna skammen. Stockholm: Natur och Kultur (166s)

Broberg, A. m.fl (2006) Anknäytningsteori. Stockholm: Natur och Kultur (329s)

Camitz, H. m.fl. (2004) Om projektiv identifikation: fem analytiker tillämpar begreppet utifrån olika perspektiv. 2 rev uppl.: Stockholm: Mareld: Svenska psykoanalytiska sällskapet (170s)

Cleve, E. (2002) En stor och en liten är borta, kristerapi med en tvåårig pojke. Stockholm: Wahlström & Widstrand (232s)

Granström, K. (2000) Dynamik i arbetsgrupper. Lund: Studentlitteratur, valda delar (100s)

Grina, T. (1997) Det viktiga mötet, om borderline i psykosocialt arbete. Stockholm: Natur och Kultur, valda delar (140s)

Havnesköld, L., Risholm Mothander P. (2009) Utvecklingspsykologi. Dynamisk teori i nya perspektiv. Lund: Liber (400s)

McWilliams, N. (2000) Psykoanalytisk diagnostik, att förstå personlighetsstruktur. Stockholm: Wahlström & Widstrand (482s)

Sigrell, B. (2000) Psykoanalytiskt orienterad psykoterapi. Stockholm: Natur och Kultur (255s)

Sverne, T., Sylvander, I. (1998) Etik och juridik för psykologer och psykoterapeuter. 2:uppl: Gyttorp: Sylvander superVision (304s)

Weinryb, R.M., Rössel, R.J. (1991) Karolinska psychodynamic profile - KAPP. Stockholm: Pilgrim Press (71s)

Tillkommer artiklar som förmedlas av läraren.

Kognitivt perspektiv:

Carlbring, P., Hanell, Å. (2007) Ingen panik: Fri från panik- och ångestattacker i 10 steg med kognitiv beteendeterapi. Stockholm: Natur och Kultur (258s)

Furmark, T. (2006) Social fobi: effektiv hjälp med kognitiv beteendeterapi. Lund: Liber

Kåver, A. (2006) KBT i utveckling. Stockholm: Natur och Kultur (339s)

Ramnerö, J. & Törneke, N. (2006) Beteendets ABC: en introduktion till behavioristisk psykoterapi. Lund: Studentlitteratur (235s)

Systemteori, familjeterapi:

Hårtveit, H. & Jensen, P. (2005) Familjen plus en. En resa genom familjeterapins praktik och idéer.

Stockholm: Mareld, valda delar

Wrangsjö, B. (2009) Familjens livscykel. Om stabilitet och förändring i ett flergenerationsperspektiv. Stockholm: Mareld

Tillkommer artiklar ca 50 sidor.

Systemteoretiskt perspektiv, familjeterapi, teori och metod:

Abrahamsson & Berglund (2007) Psykoterapiens förnyare. Samtal om systemiskt förändringsarbete. Stockholm: Mareld

Andersen, T. (2003) Reflekterande processer. Samtal och samtal om samtalen. Stockholm: Mareld

Bauer, J. (2007) Varför jag känner som du känner. Intuitiv kommunikation och hemligheten med spegelneurotikerna. Stockholm: Natur och Kultur

Bergman, S. & Blomqvist, C. (2004) Uppskattande samtalskonst. Om att skapa möjligheter i samtalets värld. Stockholm: Mareld

Dallos, R. & Vetere, A. (2009) Systemic Therapy and Attachment Narratives. Routledge (delar av)

Hedges, F. (2005) An Introduction to Systemic Therapy with Individuals. A social Constructionist Approach. Great Britain: Palgrave macmillan

Hårtveit, H. & Jensen, P. (2005) Familjen plus en. En resa genom familjeterapiens praktik och idéer. Stockholm: Mareld (delar av)

Morgan, A. (2004) Vad är narrativ terapi? Stockholm: Mareld

Ringborg, M. (2009) Förändrande familjesamtal. En handbok för familjelotsar. Stockholm: Mareld

Tillkommer artiklar ca 150 sidor.

Par, barn och familj ur ett relationellt perspektiv, teori och metod:

Dallos, R. & Vetere, A. (2009) Systemic Therapy and Attachment Narratives. Routledge (delar av)

Gottman, J. (2008) Sju gyllene regler för en lycklig kärleksrelation. Stockholm: Natur och Kultur

Wilson, J. (2001) Barnets röst i utredning och behandling. Stockholm: Mareld

Wrangsjö, B. (2004) Leva tillsammans. En bok om parrelationer. Stockholm: Natur och Kultur

Tillkommer artiklar ca 100 sidor.

Vetenskapsteori och uppsatsarbete:

Ahn, H. & Wampold, B.E. (2001). Where oh where are the specific ingredients? A meta-analysis of component studies in counseling and psychotherapy. *Journal of Counselling Psychology*, Vol. 48, no. 3:251-257

Backman, J. (2008) Rapporter och uppsatser. Lund: Studentlitteratur (200s)

Larsson, S., Lilja, J. & Mannhemier, K. (2005) Forskningsmetoder i Socialt arbete. Lund: Studentlitteratur (409s)

Olsson, H. & Sörensen, S. (2007) Forskningsprocessen. Lund: Liber (192s)

Wampold, B. E. (2001). The great psychotherapy debate. Models, methods and findings. London: Lawrence Erlbaum Assoc. Pub. (Valda delar)

Tillkommer vetenskapliga artiklar.